

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE OWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS AREMDS PSALM 103:9

Onder redactie van Prof. Dr K. Schilder, Dr C. Tazelaar en Prof. Dr J. Waterink

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr C. Bouma, 's-Gravenhage; Dr K. Fernhout, Baarn; Prof. Dr F. W. Grosheide, Amsterdam; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; Dr G. Keizer, De Steeg; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr C. Lindeboom, Amsterdam; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Dr J. W. Marnelstein, Amsterdam; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meima, Groningen; Dr A. Ringnalda, Ermelo; Dr J. C. Rullmann, Wassenaar; J. Strikwerda, Dokkum; Dr J. Thijs, Zwolle; Dr J. Veldkamp, Hilversum; Prof. Dr D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wiclinga, Franeker; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage.

Stukken voor de Redactie zende men aan den secretaris der Redactie:
Dr C. TAZELAAR, Ze Const. Huygenstr. 77, Amsterdam

Drukkers-Uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes
Tel. No. 58 — Postrekening No. 36090

Abonnement: f.250 per halfjaar bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland f.750 en voor Ned.-Indië f.6— per jaar.
Advertentiën: 25 ct. p. regel. — Losse nummers f.0.15.

INHOUD: Hoofdartikel: Het gebed van den jongen mensch. I. — Uit de Schrift: Een verterend vuur. (Hebr. 12:29.) — Kerkelijk Leven: Ook de Christelijke politiek in gevaar. (Slot.) Pluriformiteit der kerk en epigonisme. (III.) — Lit. en Kunst: Skandinavische romans. I. — Pop. Wet. Schetsen: Het antwoord uit den Hemel. II. — Vragen van geestelijk en zedelijk leven: De staat van de ziel des geloovigen na den dood. — Vakwetenschap en Praktijk: Het Raadsel van het Kindergetuigenis. III. — Zending en Evangelisatie: Een merkwaardige levensloop. — Perschoonw. — Boekbespreking. — Kerknieuws.

HOOFDARTIKEL

Het gebed van den jongen mensch.

I.

De volgende artikelen willen over het gebed van den jongen mensch een en ander in 't midden brengen. Dat dit onderwerp opzettelijk aan de orde gesteld wordt, heeft meer dan één reden.

Het geschiedt ten eerste, omdat, nu ik op deze plaats in verschillende artikelenreeksen enkele aangelegenheden van de rijpende jeugd ter sprake gebracht heb, het niet aangaat om te zwijgen over zulk een belangrijk levensstuk, als het gebed is.

Ten tweede, omdat zonder gebed nooit bereikt kan worden het ideaal, dat ons voor de vorming zoowel van ons lichaam als van ons karakter als ook van ons geloof voorgehouden werd.

Ten derde, omdat op weinig andere momenten dan juist op die van het gebed duidelijker blijkt, hoe ver reeds de mensch Gods gevorderd is, dien wij bezig zijn zoowel bij ons zelf als bij anderen aan te kweken. Er schuilt veel waarheid in wat door één der Duitsche christelijke liederen gezegd wordt: Wer ist ein Mann? Wer beten kann! Wie is een man? Die bidden kan. In het gebed ontloopt zich het christelijk karakter op zijn schoonst en klimt ook het geloof tot zijn rijkste openbaring op.

En eindelijk, en niet het minst, wordt dit onderwerp opzettelijk aan de orde gesteld, omdat met het gansche christelijke geloof ook het gebed aan alle kanten zeer ernstig in zijn bestaan wordt bedreigd. De geestelijke atmosfeer, waarin wij ademen, is voor het gedijen van het gebed buitengewoon ongunstig. Er waait zulk een scherpe, alles-doordringende vrieswind over de wereld, dat het gebed van vele jeugdigen reeds dreigt te sterven, nog voordat het recht tot ontluiking is gekomen. De bezwaren tegen zijn zin en doel, zijn uitwerking en verhooring, worden zoo algemeen, zoo wel-gedocumenteerd, en ook zoo klemmend ingebracht, dat het haast onmogelijk schijnt, nog één woord ten gunste er van te spreken. En, evenals meer in het leven, bestaat ook hier wisselwerking tusschen theorie en praktijk. De theoretische bezwaren, die tegen het gebed geopperd zijn, hebben bewerkt, dat bij velen ook de gebedspraktijk of de beoefening van het gebed, in zoonk — zoo niet geheel uitstierf. En omgekeerd bewerkt deze verslapping in het gebedsleven op haar beurt weer, dat de theoretische gebedsbetrijding al minder weerstand ontmoet op haar wegen en steeds meer zielen overwint.

De bekende Amerikaansche godsdienstpsycholoog Leuba stelde reeds verscheidene jaren geleden bij twee groepen van vijfhonderd menschen, die allen in verschillende vakken van wetenschap gestudeerd hadden of nog studeerden, een enquête in naar hun geloof, als naar een „geloof in een God, tot wien wij kunnen bidden in de verwachting van een antwoord te ontvangen, meer dan het subjectieve, psychologische effect van het gebed". En bij dit onderzoek bleek, dat van de physici 34.8 pCt., van de biologen 16.9 pCt., van de historici 32.9 pCt., van de sociologen 19.4 pCt. en van de psychologen 13.2 pCt. wel geloofden in een God, die het gebed verhoort; en dat dus bij alle

groepen verreweg de grootste helft, tot $\frac{3}{4}$ en $\frac{2}{3}$ toe, zulk een God niet meer had.¹⁾

En al zijn mij van ons eigen land soortgelijke enquête-cijfers niet bekend, toch heeft de jongste volkstelling uitgewezen, dat $\frac{1}{4}$ van ons volk niet meer tot eenige kerkgemeenschap wenscht te behooren.

Met deze feiten voor oogen kunnen wij niet volstaan met de moeilijkheden te bespreken, die binnen de wanden van het bidvertrek uitgestreden moeten worden; maar is het ook roeping, om de vijanden te monstren, en ons te keeren tegen de aanvallen, die van buiten af op de binnenkamer aankomen, en die, helaas, reeds al te veel succes behaalden en die het op niet minder toegeleed hebben, dan dat het gebed nooit meer van de aarde zou opgaaan naar Gods troon.

Naar mijn oordeel staat het zelfs zoo, dat ik — om den omvang, die voor deze artikelen vastgesteld is, niet te overschrijden — verreweg het grootste deel ervan behoor te besteden, om de verschillende bezwaren, die tegen het christelijk gebed worden ingebracht, te laten spreken, en zoo mogelijk te weerleggen; en dat ik daardoor slechts de minste plaatsruimte voor de behandeling van de eigenlijke gebedspraktijk benutten kan.

Het eerste argument, dat tegen het gebed wordt ingebracht, komt van de zijde der statistiek.

„Het tegenwoordige taalgebruik verstaat onder statistiek een algemeene methode om toestanden en gebeurtenissen beter te leeren waarnemen door uit de groote massa van verschijnselen de overeenkomstige gevallen te tellen en tot een samenvattende groep te vereenigen".²⁾

Deze statistiek heeft zich ook op het verschijnsel van het gebed geworpen. Zoowel in Engeland als Duitschland heeft men heele reeksen van gegevens verzameld, zoowel over den levensduur van verschillende klassen van personen als over het sterfpercentage van zuigelingen. En op grond van de verzamelde getallen meende men o.a. deze twee feiten te kunnen vaststellen:

1o. Personen voor wie veel gebeden wordt, zoals vorsten, ministers, predikanten, zendelingen, e.d. bereiken over 'algemeen niet zulk een hoogen leeftijd als personen, voor wie weinig of geen voorbede gedaan wordt.

2o. De zuigelingen-sterfte in christelijke gezinnen is in doorsnee even groot als in niet-christelijke huizen.

En uit deze beide feiten trok men heel triomfantelijk deze conclusie: ziet ge 'nu wel, dat de cijfers zelf het uitwijzen, dat uw gebed waardeeloos is! Uw loven wordt er niet één dag mee verlengd; ja, ge loopt zelfs kans, nog vroeger dan de anderen te sterven, wanneer er veel voor u gebeden, dan wanneer dit nagelaten wordt.

Een tweede argument tegen het gebed wordt geleverd door het experiment.

Nu verstaan wij onder experiment een natuurkundige proef. Het is nog nader zulk een natuurkundige proef, dat men niet een verschijnsel lijdelijk afwacht, en dan waarneemt; maar dat men zelf een geval schept, en een verschijnsel planmatig en doelbewust opwekt; dat men a.h.w. aan de natuur opzettelijk een geval voorlegt en haar pertinent een vraag stelt, en haar dwingt, zich nu eens uit te spreken en te openbaren, hoe het toch eigenlijk is gesteld.³⁾

En dit experiment heeft men ook op het gebed willen toepassen. In 1872 deed de Amerikaan Tyndall een voorslag, om een groot ziekenhuis te bouwen en dit in twee hoofdafdeelingen te splitsen. In de beide afdeelingen zouden gedurende vijf jaren een gelijk aantal patiënten met precies dezelfde ziekten behandeld worden. Men

zou echter alleen dit onderscheid aanbrengen: in de eene helft zou uitsluitend met de bekwaamste doktoren en chirurgen en de beste medische hulpmiddelen, en in de andere helft uitsluitend met het gebed gewerkt worden. En wanneer dit geschiedde, zou, volgens Tyndall, de kracht en de betekenis van het gebed experimenteel of proefondervindelijk vastgesteld kunnen worden. Men had na verloop van vijf jaren slechts de resultaten van de beide barakken in te zamelen, en dan zou van zelf blijken, waar de meeste genezingen en de minste sterfgevallen waren voorgekomen: in de afdeelingen waarin wel, of in die, waarin niet gebeden was.⁴⁾

Een derde argument is ontleend aan het bestaan der natuurwetten.

Wanneer ik in dit verband van natuurwetten spreek, vraagt dit eenige precisering.

Oorspronkelijk werd deze uitdrukking niet gebruikt in verband met de wereld buiten ons, maar verstond men onder natuurwetten: wetten voor de zedelijke gedragingen van den mensch; en nog nader die zedewetten, die niet opzettelijk beschreven, maar hem van huis uit of van nature bekend waren. Het is duidelijk, dat tusschen de natuurwetten in dezen oorspronkelijken zin en het gebed geen conflict bestaat.

Maar in den nieuweren tijd kreeg de uitdrukking natuurwetten een heel andere betekenis, en wordt zij gebezigd uitsluitend in betrekking tot wat in de wereld buiten ons, en vooral, in de natuur gebeurt.⁵⁾ Ook zoo heeft het bestaan van natuurwetten nog geen bezwaar tegen het goed recht van het gebed op te leveren, omdat — zooals later nog blijken zal — er een opvatting van natuurwetten mogelijk is, die zich zeer wel met het gebed vereenigen laat.

Doch wanneer hier van natuurwetten wordt gesproken, wordt vooral gedacht aan de voorstelling, die daarvan door de mechanische wereldbeschouwing is gegeven. Volgens deze beschouwing zit het heelal als een reusachtige machine in elkaar. Ieder deel en onderdeel correspondeert op het andere. Als ge het eene stuk er van in beweging brengt, moet noodwendig ook het tweede beginnen te draaien. De natuur is een gesloten geheel, waarin de eene gebeurtenis causaal afhankelijk is van de andere; terwijl het van te voren absoluut uitgesloten is, dat een oorzaak, buiten de natuur staande, op haar inwerken zou (gesloten natuurcausaliteit). Wanneer het eene plaats heeft, moet onverbiddeijk als gevolg van het eerste, ook het tweede geschieden. Even zeker als, wanneer ge b.v. een steen uit uw hand loslaat, deze ter aarde moet vallen, even noodwendig moet in uw leven uit de eerste gebeurtenis de tweede volgen. En even dwaas als het bij het geval van den steen zou zijn, om te bidden, dat hij niet op den grond maar in de lucht terecht kwam, even dwaas is het om in de geschiedenis van ons leven te bidden dat uit het eerste niet het tweede, maar iets anders volgen zou. De eeuwige, onveranderlijke natuurorde verbiedt kortweg, dat het verloop anders wezen zou.

E. D. KRAAN.

Naschrift. In verband met wat ik enkele maanden geleden hier over den twijfel en den groei van het geloof geschreven heb, ben ik nog dank verschuldigd voor de waardeering, die ik van meer dan één zijde hiervoor ontving. Het verblijdt mij, dat bij verscheidenen het reformatorisch inzicht doorbreekt, dat wij nooit anders twijfelen kunnen voor onszelf, dan omdat wij nog twijfelen aan de goddelijkheid der Schrift, en het Woord nog niet voluit het Woord en de Waarheid geworden is.

Op de vraag, die mij uit het buitenland gesteld werd, hoe het te verklaren is, dat het geloof 't meest bij de eenvoudigen wordt gevonden, terwijl het geloof —

¹⁾ Meegedeeld door Dr W. J. Aalders in een opstel: Het gebed, opgenomen in den bundel: Van godsdienst en leven, 105 v.v.

²⁾ Winkler Prins' Geill. Encycl. XV, 519.

³⁾ Dr H. Bayinck, De nieuwe opvoeding, 37.

⁴⁾ Meegedeeld o.a. door C. F. D'Arcy, art. Prayer in Hastings' Encyclopedia of religion and ethics, X 175.

⁵⁾ Rud. Eucken, Geistige Strömungen der Gegenwart, * 147 v.v. Zie ook Dr H. Bayinck, Geref. Dogmatiek, P 386.

UWS

ERKEN.

te Koumatil.

Psalm 51:20.

stelt candidaat J. n. a. n. Na 1 Maart a.s. te dienen en een eventueel Adres: Nieuwestad 61.

ERDE KERK.

t.

RMDE KERK

rejan te Fijnaart.

(Fr.).

St. Nicolaasga.

garijp.

gindewij te Witnis.

m.

hemmel.

terjum (Gr.).

in Salm te Amsterdam.

rd.

ocher, hulppred. te Ro-

ude; Cand. G. F. D.

20.

ti: Wichem. Tekst: Je-

ekat: Rom. 1:16.

2. Cor. 5:19a.

1: Hebr. 13:20 en 2:

1 Petr. 1:24 en 2:

1934

ITRE - Goes

Onderwijs?

ENHIL

Dr. K. DIJK.

tipieel, goed en goed.

De Rotterdammer.

ateriaal bevat. Wan

Onze Vacature

van de nieuwe propo-

loof, dat deze broche

gaande kinderen kan

School met den bijl.

uitgevoerd.

Inie „Een School met

LE COINTRE.

RS VAN CHRISTELIJK

hoogte willen blijven

het Chr. onderwijs

in het vrije schoolbil

N BIJBEL"

UK ONDERWIJS

de redacteuren A. J.

est bevoegde mede-

en geeft een getrou-

weerdig van het Chr. L.O.

t half jaar à 12.25, bl.

000, bij de Uitgeverij

TRE - GOES